

Given i Helsingfors den 6 juni 2003

Begravningslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om gravsättning och kremering av stoftet efter en avliden människa, om hanteringen av askan samt om anläggande, hållande, skötsel och nedläggning av begravningsplatser och enskilda gravar samt om anläggande av krematorier.

I fråga om begravningsverksamhet på en begravningsplats som hålls av evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet gäller dessutom kyrkolagen (1054/1993) och lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969) samt vad som bestäms eller föreskrivs med stöd av dem.

I fråga om begravning och begravningsplatser gäller dessutom vad som bestäms i hälsoskyddslagen (763/1994) och med stöd av den.

2 §

Allmänna skyldigheter

Stoftet efter en avliden skall gravsättas eller kremeras utan onödigt dröjsmål.

Stoftet och askan efter en avliden skall hanteras på ett värdigt sätt och så att den avlidnes minne hedras.

Vid gravsättningen och kremeringen av stoftet efter en avliden samt vid hanteringen av askan skall den avlidnes åskådning och önskemål respekteras.

2 kap.

Begravningsplatser som hålls av församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna inom evangelisk-lutherska kyrkan

3 §

Skyldigheten att hålla allmänna begravningsplatser

Församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna inom evangelisk-lutherska kyrkan skall hålla allmänna begravningsplatser. En begravningsplats kan vara gemensam för flera församlingar eller kyrkliga samfälligheter.

4 §

Tillhandahållande av gravplats

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan är skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats för en avliden som vid tidpunkten för dödsfallet hade sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedda hemkommun inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

Om den avlidne inte vid sin död hade någon i lagen om hemkommun avsedd hemkommun åvilar den skyldighet som nämns i 1 mom. den församling eller kyrkliga samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan inom vars område den avlidne var bosatt vid sin död.

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan är dessutom skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats även för en sådan finsk medborgare som vid sin död var bosatt utomlands och vars sista i lagen om hemkommun avsedda hemkommun före flyttningen utomlands låg inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

5 §

Konfessionslöst gravområde

Gravplats skall på begäran tillhandahållas på ett avskilt konfessionslöst gravområde som inte får ligga oskäligt långt från församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

Ett konfessionslöst gravområde är en avskild begravningsplats eller en sådan del av en begravningsplats som på ett klart urskiljbart sätt är avgränsad från den övriga begravningsplatsen.

6 §

Avgifter som tas ut inom begravningsverksamheten

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan kan ta ut avgifter för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven. Avgifterna får vara högst så stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga.

Grunderna för de avgifter som avses i denna paragraf skall vara desamma för alla dem som har rätt att bli gravsatta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats.

3 kap.

Övriga begravningsplatser

7 §

En församling inom ortodoxa kyrkosamfundet, staten, en kommun eller en samkommun som huvudman för en begravningsplats

En församling inom ortodoxa kyrkosamfundet, staten, en kommun eller en samkommun kan vara huvudman för en begravningsplats.

8 §

Ett registrerat religionssamfund eller en annan registrerad sammanslutning eller en stiftelse som huvudman för en begravningsplats

Länsstyrelsen kan bevilja ett registrerat religionssamfund eller dess registrerade lokalsamfund eller något annat registrerat samfund eller en stiftelse tillstånd att anlägga en begravningsplats. En förutsättning för beviljande av tillstånd är att sökanden har möjligheter att hålla begravningsplatsen på behörigt sätt samt att de övriga förutsättningar som föreskrivs för anläggande av en begravningsplats uppfylls. En begravningsplats får inte hållas i syfte att eftersträva ekonomisk vinst.

Till ansökan om tillstånd skall fogas en utredning om hur hållandet av begravningsplatsen kommer att ordnas. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor som gäller hållandet av begravningsplatsen och skötseln av den. För utvidgning eller minskning av området för en begravningsplats skall tillstånd fås av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kan för viss tid eller tills vidare förbjuda gravsättning på en begravningsplats som avses i denna paragraf, om tillståndssökanden har lämnat felaktiga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet av tillståndet eller om bestämmelserna i denna lag eller i tillståndsvillkoren väsentligt överträds i verksamheten.

4 kap.

Begravningsplatsens fastighet

9 §

Fastigheter som används som begravningsplats

Huvudmannen för en begravningsplats skall äga den fastighet som används som begravningsplats eller ha sådan legorätt eller annan nyttjanderätt till fastigheten som inskrivits med främsta företräde enligt 14 kap. jordabalken (540/1995) och ha fått samtycke av fastighetens ägare till anläggandet av begravningsplatsen. Lego- eller nyttjanderätten skall avtalas på viss tid, minst 130 och högst 200 år, och den skall omfatta hela fastighetens område. I övrigt tillämpas på den här avsedda legorätten vad som bestäms om jordlega i 5 kap. jordlegolagen (258/1966).

En fastighet som används som begravningsplats får inte vara intecknad, och den får inte vara föremål för andra inskrivna särskilda rättigheter än de som avses i denna lag. Detsamma gäller i 1 mom. avsedd legorätt eller annan nyttjanderätt som tillkommer begravningsplatsens huvudman. Ett område som används som begravningsplats kan bildas till en fastighet under förutsättning att det inte är intecknat eller föremål för andra inskrivna särskilda rättigheter än de som avses i denna lag eller att området befrias från dem i samband med fastighetsbildningen enligt vad som särskilt bestäms om det.

Huvudmannen för en begravningsplats kan överlåta den fastighet som används som begravningsplats eller ett område som ingår i fastigheten eller en i 1 mom. avsedd legorätt eller annan nyttjanderätt endast till den som enligt 3, 7 eller 8 § har rätt att hålla en begravningsplats. Andra överlåtelser är ogiltiga.

10 §

Anmälningar till lagfarts- och inteckningsregistret

En anteckning om den begränsning i rätten att råda över fastigheten som avses i 9 § 2 och 3 mom. skall göras i lagfarts- och inteckningsregistret vid fastigheten eller rättigheten i fråga.

En i 3 och 7 § avsedd huvudman för en begravningsplats skall till den inskrivningsmyndighet som avses i 5 kap. 2 § jordabalken anmäla ett beslut om att anlägga en begravningsplats på den fastighet som huvudmannen äger. Detsamma gäller ett beslut om att anlägga en begravningsplats på en fastighet som huvudmannen besitter med stöd av en legorätt eller annan nyttjanderätt som avses i 9 § 1 mom. När länsstyrelsen har meddelat tillstånd att anlägga en begravningsplats enligt 8 §, skall den till den inskrivningsmyndighet som avses i 5 kap. 2 § jordabalken anmäla den fastighet eller den i 9 § 1 mom. avsedda rättighet som tillståndsbeslutet gäller. Ett beslut som skall underställas en myndighet anmäls efter att fastställelsemyndigheten har avgjort frågan.

När ett område som används som begravningsplats bildas till en fastighet vid en fastighetsbildningsförrättning, skall förrättningsingenjören anmäla det till den inskrivningsmyndighet som avses i 5 kap. 2 § jordabalken efter att förrättningen vunnit laga kraft.

En anteckning om rådighetsbegränsning avförs ur registret när den inskrivningsmyndighet som avses i 5 kap. 2 § jordabalken har fått utredning om att begravningsplatsen har lagts ned enligt 15 §.

5 kap.

Gravrätt samt skötsel och nedläggning av en begravningsplats

11 §

Gravrätt

I fråga om gravrätten på en begravningsplats som hålls av en församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan eller av en församling inom ortodoxa kyrkosamfundet gäller vad som bestäms i kyrkolagen och i lagen om ortodoxa kyrkosamfundet och vad som bestäms med stöd av dem samt vad som avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

I fråga om gravrätten på andra begravningsplatser gäller vad som avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

12 §

Gravregistret

Huvudmannen för en begravningsplats skall föra ett register med följande uppgifter om den avlidne:

- 1) släktnamn och förnamn,
- 2) födelsedatum eller personbeteckning,
- 3) dödsdag,
- 4) tidpunkten för gravsättningen,
- 5) begravningsättet, samt

6) var graven är belägen.

I registret kan även antecknas namn och adress på den som innehar gravrätten, giltighetstiden för gravrätten samt uppgifter om vem som kan gravsättas i graven. Därtill kan konstnärligt eller historiskt värdefulla gravvårdar som finns på begravningsplatsen och deras läge antecknas i registret.

I fråga om avlidna vars aska har placerats i en minneslund skall registreras de uppgifter som anges i 1 mom. med undantag för var askan är placerad.

Det register som avses i denna paragraf skall förvaras permanent. När en sammanslutning eller stiftelse som avses i 8 § avslutar sin verksamhet skall de handlingar som avses i denna paragraf överlåtas till arkivverket för förvaring.

13 §

Skötsel av begravningsplatser och gravar

Huvudmannen för en begravningsplats skall sköta begravningsplatsen på ett värdigt sätt och så att minnet av de avlidna respekteras.

I fråga om skötseln av en enskild grav gäller vad som bestäms i enlighet med 11 § samt avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

14 §

Gravvårdar

Den som innehar en gravrätt beslutar om de gravstenar och andra gravvårdar som placeras på graven. Gravvården bör vara förenlig med begravningsplatsens allmänna karaktär och den får inte kränka den avlidnes minne eller begravningsplatsens värdighet. En gravvård godkänns av huvudmannen för begravningsplatsen.

En gravvård som blivit uppsatt på en grav får inte avlägsnas utan samtycke av huvudmannen för begravningsplatsen.

Efter det att gravrätten upphört skall huvudmannen för begravningsplatsen erbjuda den som innehar gravrätten tillfälle att avlägsna gravvården, om inte huvudmannen för begravningsplatsen av särskilda skäl beslutar ha hand om skötseln av gravvården efter att gravrätten upphört. Har gravvården inte avlägsnats inom sex månader från det att innehavaren till gravrätten gavs tillfälle att avlägsna den, övergår gravvården utan vederlag till huvudmannen för begravningsplatsen.

15 §

Nedläggning av en begravningsplats

En begravningsplats kan läggas ned och ett begravningsplatsområde tas i annat bruk när minst 100 år har förflutit sedan den senaste gravsättningen.

En begravningsplats som hålls av ett registrerat religionssamfund eller något annat registrerat samfund eller en stiftelse kan läggas ned med tillstånd av länsstyrelsen efter utgången av den tid som nämns i 1 mom.

Av synnerligen vägande skäl kan en begravningsplats läggas ned med tillstånd av länsstyrelsen och begravningsplatsområdet tas i annat bruk tidigare än vad som anges i 1 mom. De närmaste anhöriga till de gravsatta och de som innehar gravrätt skall då ges tillfälle att bli hörda.

6 kap.

Enskild grav

16 §

Inrättande av en enskild grav

Länsstyrelsen kan av särskilda skäl på ansökan bevilja tillstånd att inrätta en enskild grav för gravsättning av en namngiven avliden på en plats som lämpar sig för gravsättning. En enskild gravs läge skall märkas ut tydligt.

Markområdet för en enskild grav kan tas i annat bruk tidigast 25 år efter gravsättningen.

I fråga om en enskild grav gäller i övrigt i tillämpliga delar 2 §, 8 § 2 mom., 13 § 1 mom. samt 15 § 2 och 3 mom. och vad som i hälsoskyddslagen och med stöd av den bestäms om gravsättning. Länsstyrelsen skall se till att anteckning om enskild grav görs i fastighetsdatasystemet vid fastighetsregisterenheten i fråga. Anteckningen avförs när graven läggs ned.

7 kap.

Krematorier och kremering

17 §

Anläggande av ett krematorium

Länsstyrelsen kan bevilja ett offentligt samfund som avses i 3 och 7 § och en sammanslutning eller stiftelse som avses i 8 § tillstånd att hålla ett krematorium.

En förutsättning för beviljande av tillstånd är att sökanden har möjligheter att hålla krematoriet på behörigt sätt. Ett tillstånd att hålla ett krematorium förutsätter att krematoriet har beviljats miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (86/2000). Ett krematorium får inte hållas i syfte att eftersträva ekonomisk vinst.

Till ansökan om tillstånd skall fogas en utredning om hur hållandet av krematoriet kommer att ordnas. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor som gäller hållandet av krematoriet och krematoriets verksamhet.

Länsstyrelsen kan för viss tid förbjuda verksamheten vid ett krematorium eller, av synnerligen vägande skäl, återkalla ett tillstånd att hålla ett krematorium, om sökanden har lämnat oriktiga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet av tillståndet eller om bestämmelserna i denna lag eller tillståndsvillkoren upprepade gånger överträds i verksamheten.

18 §

Utlämnande av aska

Huvudmannen för ett krematorium får lämna ut aska endast för att gravsättas eller för att på ett annat bestående sätt placera den på en plats. Den som tar emot askan skall innan askan lämnas ut skriftligen meddela huvudmannen för krematoriet var askan kommer att placeras.

Huvudmannen för ett krematorium får inte lämna ut askan, om det finns grundad anledning att misstänka att askan kommer att hanteras i strid med denna lag.

Huvudmannen för ett krematorium skall i verksamheten i samband med utlämnande av aska iaktta förvaltningslagen (434/2003) och språklagen (423/2003) samt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

19 §

Gravsättning av aska eller placering av den på annat sätt

Askan skall inom ett år efter kremeringen gravsättas eller på något annat bestående sätt placeras på en plats. Om de personer som avses i 23 § inte inom denna tid trots uppmaning tar hand om askan, skall askan på den avlidnes dödsbos bekostnad placeras på den begravningsplats där den avlidne har rätt att bli begravnen.

För askans placering behövs tillstånd av den som äger eller innehar platsen.

20 §

Registrering av en kremering och av placeringen av askan

Huvudmannen för ett krematorium skall föra ett register med följande uppgifter om den kremerade:

- 1) släktnamn och förnamn,
- 2) födelsedatum eller personbeteckning,
- 3) dödsdag, samt
- 4) tidpunkten för kremeringen.

I registret skall därtill införas i 18 § avsedd uppgift om var den avlidnes aska kommer att placeras på ett bestående sätt.

Registret skall förvaras permanent. När en sammanslutning eller stiftelse som avses i 8 § avslutar sin verksamhet skall de handlingar som avses i denna paragraf överlåtas till arkivverket för förvaring.

21 §

Avslutande av ett krematoriums verksamhet

Huvudmannen för ett krematorium skall göra en anmälan om verksamhetens avslutande till länsstyrelsen.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Disponibel finansiering för kostnader för hållande av allmänna begravningsplatser

Angående disponibel finansiering för kostnader för hållande av allmänna begravningsplatser bestäms särskilt.

23 §

Begravningsarrangemang

Om den avlidne inte under sin livstid uttryckligen har önskat att en viss person skall ha hand om de arrangemang som hänför sig till gravsättning, kremering och hantering av askan, kan arrangemangen skötas av den avlidnes efterlevande make eller den person som vid tidpunkten för dödsfallet fortgående levde i gemensamt hushåll med den avlidne under äktenskapsliknande förhållanden samt de närmaste arvingarna.

Om ingen av de personer som avses i 1 mom. har hand om arrangemangen kan de även skötas av någon annan närstående till den avlidne. I annat fall skall arrangemangen skötas av den kommun där den avlidne hade sin i lagen om hemkommun avsedda hemkommun vid tidpunkten för dödsfallet eller, om den avlidne inte hade någon hemkommun, den kommun där den avlidne bodde vid tidpunkten för dödsfallet.

Om någon annan än en delägare i dödsboet har svarat för begravningsarrangemangen har han eller hon rätt att få ersättning för skäligen begravningskostnader av dödsboets medel.

Om de i 1 mom. avsedda personerna inte når enighet om begravningsättet eller platsen för gravsättning eller begravningsförrättningen, behandlas ärendet på talan av en person som avses i 1 mom. av tingsrätten i den domkrets till vilken den avlidnes hemkommun hörde vid tidpunkten för dödsfallet.

24 §

Flyttning av gravsatt stoft eller aska

Stoft eller aska som har gravsatts får av särskilt vägande skäl med tillstånd av länsstyrelsen flyttas till en annan grav. Angående hälsoskyddsmyndighetens tillstånd till flyttning av gravsatt stoft bestäms särskilt.

25 §

Gravsättning av personer som dött i katastrofer

Vid gravsättning av personer som dött i krig, naturkatastrofer, storolyckor, svåra epidemier eller under andra motsvarande förhållanden kan avvikelser göras från bestämmelserna i denna lag, om förhållandena nödvändigtvis kräver det.

26 §

Tillsyn och förvaltningstvång

Länsstyrelsen utövar tillsyn över fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag. Länsstyrelsen har utan hinder av vad som särskilt föreskrivs om sekretess rätt att av myndigheter, av huvudmän för en begravningsplats eller ett krematorium samt av innehavare av en enskild grav få de uppgifter som tillsynen kräver.

Om huvudmannen för en begravningsplats eller ett krematorium eller den som innehar en enskild grav vid skötseln av uppgifter enligt denna lag inte har iakttagit en skyldighet som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, kan länsstyrelsen vid vite eller hot om tvångsutförande så som bestäms i viteslagen (1113/1990) ålägga den ovan nämnda att iaktta skyldigheten.

27 §

Ändringssökande

I ett sådant beslut av en församling eller en kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan som gäller tillhandahållande av gravplats eller de avgifter som tas ut inom begravningsverksamheten får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut genom vilket huvudmannen för ett krematorium har vägrat att lämna ut aska får ändring sökas så som bestäms i 1 mom.

28 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

De ansökningar om tillstånd enligt 8, 16 och 17 § som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas så som bestäms i denna lag.

Skyldigheten enligt 5 § att tillhandahålla gravplats på ett konfessionslöst gravområde skall iakttas efter det att tre år förflutit från lagens ikraftträdande.

Ett område som används som begravningsplats när denna lag träder i kraft och som inte är en särskild fastighet skall bildas till en fastighet inom tre år från lagens ikraftträdande.

Huvudmannen för en begravningsplats skall utan dröjsmål efter det att denna lag trätt i kraft göra en anmälan enligt 10 § om en sådan fastighet som används som begravningsplats när lagen träder i kraft.

I fråga om en enskild grav som används när denna lag träder i kraft kan länsstyrelsen göra en sådan anteckning i fastighetsdatasystemet som avses i 16 § 3 mom. Skall en sådan anteckning göras före

den 1 juni 2005, görs den i fastighetsregistret vid registerenheten i fråga. Länsstyrelsen skall till fastighetsregisterföraren anmäla de uppgifter som behövs för anteckningen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 204/2002
FvUB 21/2002
RSv 271/2002

Helsingfors den 6 juni 2003

Republikens President
TARJA HALONEN

Kulturminister
Tanja Karpela